

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Let XXIV. Štev. 15 (797)

T R S T - 13. oktobra 1972

50 lir

Politični pomen občinskih volitev

Tovariš GIORGIO ROSSETTI, tajnik avtonomne tržaške federacije KPI, načelnik komunistične skupine v tržaškem občinskem svetu in nosilec kandidatne liste KPI, je na prošnjo našega uredništva napisal uvodnik za današnjo številko.

Volitve 26. novembra sovpadajo z mobilizacijo naše partije v boju proti vladi, kateri načeljuje Andreotti in z bojem proti zaskrbjujočim fašističnim provokacijam, katere je desničarska usmeritev krščanske demokracije stimulirala.

Politični pomen teh volitev je torej jasen. Volilni izidi lahko prispevajo k porazu sedanje vlade. To se bo zgodilo, če bo krščanska demokracija prejela «plačilo» za svojo involucijo in če se bo komunistična partija še bolj uveljavila kot se je na volitvah dne 7. maja.

Za ta cilj se moramo čutiti mobilizirani mi vsi, italijanski in slovenski komunisti. Protijudske in nevarne značilnosti sredinsko-desničarske vlade so se v zadnjih mesecih večkrat izkazale. Zlasti nevarna se kaže inercija oblasti spričo razvoja «črnih spletk» v državi, ki so povzročile vrsto provokacij in tudi zločinskih dejanj v naši deželi in v Trstu.

Slovenska narodnostna manjšina je večkrat cilj teh provokacij, ki poskušajo ustvariti na tukajšnjem, tako občutljivem področju ob meji, ozračje napetosti, ki prav gotovo ne koristi dobrim odnosom s prijateljsko jugoslovansko republiko.

Nujno je, da se vsi delavci zavzamejo v boju za čimprejšnjo zrušitev Andreottijeve vlade in tem bolj nujno, da se v tem boju zavzamejo Slovenci, saj je samo po sebi umljivo, da sedanja vlada predsta-

vlja nevarnost že zaradi njenega negativnega zadržanja do problemov demokracije, med katerimi so temeljnega pomena zaščita razvoja in pravice Slovencev.

Jasno mora biti, da ko nasprotujemo desničarski sredini in ko zahtevamo odhod Andreottija prav gotovo ne mislimo na povrnitev leve sredine.

Ko govorimo o perspektivah, govorimo o sodelovanju med temeljnimi komponentami naše družbe,

GIORGIO ROSSETTI

(Nadaljevanje na 2. strani)

Rasizem na Koroškem

Koroškim Slovincem je treba zajamčiti pravice!

Nemški šovinisti na avstrijskem Koroškem besnijo. Močno so razvili svojo zločinsko dejavnost, naperjeno proti Slovincem. Ta dejavnost lahko postane silno nevarno žarišče za mir v deželi. Razbili so komaj postavljene dvojezične kašipote in oskrunili tudi partizanski spomenik na pokopališču v Borovljah. To početje šovinstov povzroča odpor pri Slovincih in tudi pri demokratičnih Nemcih. Bivši koroški partizani so v pismu, ki so ga poslali varnostnemu direktorju Koroške, med drugim podčrtali, da «dogodki, ki se v zadnjem času ponavljajo na Koroškem, nikakor ne koristijo miru in sožitju med obema narodoma na Koroškem; da koroški Slovenci želijo samo pravice, ki jim grejo, in se bodo zanje tem bolj

Odprto pismo predsedniku republike

Predsednik republike Giovanni Leone je dne 4. oktobra 1972 uradno obiskal Trst. Ob tej priložnosti je Avtonomna tržaška federacija KPI naslovila odprto pismo. Sestavek o obisku objavljamo na 4. strani.

Odprto pismo federacije KPI se glasi: «Gospod predsednik!

Trst, mesto, katerega gost ste danes, preživlja globoko socialno in gospodarsko krizo. V Trstu se zmanjšuje število prebivalstva, upokojenci predstavljajo eno tretjino vseh prebivalcev, zaposlitev se je v zadnjih osmih letih znižala za dvanajst odstotkov in predvsem mladi so se morali izseliti. Vse to je posledica povsem napačnih političnih in gospodarskih odločitev, ki so v nasprotju z interesi naše dežele in vse države. Trst je mesto s kulturnimi in demokratičnimi tradicijami, kjer pa je vedno več kriminalnih provokacij italijanskih in tujih organiziranih fašistov, ki niso kaznovani zaradi inercije in neučinkovitosti državnega aparata.

Trst je mesto miru kot dokazuje omikano sožitje med Italijani in Slovenci na tem področju skozi stoletja, je mesto, ki samo s sožitjem in bratstvom med narodi lahko uresniči svojo vlogo mostu z vzhodno Evropo. V resnici pa ga hočejo obkrožiti z atomskimi minami na Krasu, zaostrejuje se že itak težka bremena vojaških služnosti na celotnem področju dežele.

Gospod predsednik, kot najvišjega predstavnika republike vas opozarjamo, da je za rešitev Trsta in njegove usode potrebno izpolniti obveze raznih vlad, tako za ladjedelnice kot za pristanišče, Industrijo in pomorske zveze, strata spoštova-

(Nadaljevanje na 2. strani)

odločno borili, čim bolj bodo proti tem pravicam hujškale in rovarile razne nemške nacionalistične organizacije in od njih zavedeni posamezniki».

Dogodki, do katerih je prišlo v zadnjem času na Koroškem so odjeknili tudi v Jugoslaviji. Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije je objavila odločen protest, v katerem je med drugim rečeno, da «vse to dogajanje ne ogroža samo izvajanja zakona o dvojezičnih napisih, temveč nasploh grozi obstoju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem». SZDL Slovenije pričakuje, tako je rečeno v protestni izjavi, «energične ukrepe avstrijskih oblasti, kajti nosilci teh divjaških akcij zoper obveznosti avstrijske države».

(Nadaljevanje na 4. strani)

Politični pomen volitev

(Nadaljevanje s 1. strani)

med komunisti, socialisti in katoličani. Toda danes kot danes je predvsem važno to, kako naj pride do poraza Andreottija. To je mogoče doseči z enotnimi boji za delo in reforme, za novo notranjo in zunanjo politiko, za dejanski razvoj demokracije. To je predpogoj za novo vlado, ki se bo razlikovala od sedanje in tudi od vlade leve sredine. Po drugi strani poudarjamo — in ne le od danes — da problem ni v formulah ampak predvsem v vsebini in programih in v silah, ki so poklicane, da jih uresničijo. Priložnost za poraz desničarske sredine gre torej preko enotnih bojov, kot smo poudarili, preko volitev dne 26. novembra.

Krščanska demokracija mora prejeti «plačilo», ki si ga je zaslužila s svojo involucijsko politiko. Na volitvah mora biti poražena. Govor o utrditvi njenih levih komponent ali njenih sedanjih partnerjev, ki ga zagovarjajo v nekaterih krogih, tudi slovenskih, ne velja nič. Če KD ne bo poražena kot celota, se bo Andreotti čutil močnejšega pri svojih izbirah in bo vztrajal pri svojih desničarski usmeritvi.

Prav tako ne velja govor o tem, da konec koncev so to «občinske» volitve in da v Trstu ni sredinske desnice temveč leva sredina, v kateri sodelujeta tudi dva Slovenca.

Menimo, da je sedanja občinska uprava v Trstu v veliki meri kriva za položaj, v katerem se nahaja tržaško gospodarstvo. In to zanima vse, tako Italijane kot Slovence. Stališča sedanjega občinskega odbora se niso nikoli razlikovala od stališč raznih vlad glede Trsta. Pomembni družbeni problemi, od stanovanjskih problemov do ljudsko-ekonomskih problemov, socialnega skrbstva in zdravstvenih struktur, prevozov in šolstva, so ostali nerešeni ali so se celo poslabšali. Na področju demokracije in zaščite pravic slovenske manjšine je leva sredina falirala.

Kaj naj rečejo Slovenci o sedanjem občinskem odboru? Kaj jim je ta odbor nudil? Razen, mogoče, formalnega in manj nestrpnega zadržanja kot v preteklosti, nič konkretnega. Bilo je več zborov volivcev v okolici, katerih se je udeleževal demokristjanski odbornik. Na njih so govoril o toponomastiki. Toda rezultatov ni. Za slovenskega tolmača v nekaterih konzultah (ne v vseh, kjer bi bilo to potrebno) so se borili komunisti tako v občin-

skem svetu kot v konzultah samih. Dogovorili so se o obisku predsednika republike v Trstu toda «pozabili» so spregovoriti o Slovencih. O tem je «pozabil» spregovoriti tudi tržaški župan. In vendar je bil njegov govor pripravljen dva tedna pred predsednikovem prihodom v Trst.

Menimo, da so člani občinskega odbora vedeli za vsebino omenjenega govora, da sta bila z vsebino seznanjena tudi oba slovenska odbornika PSI in SS. Za slednjega se ve, da se prav malo ali sploh nič ne razlikuje od demokristjanov. Pravijo, da je ob 7. maju vabil volivce, naj glasuje za ščit in križ.

Prav ta bilanca potrjuje mnenje, ki smo ga izrekli že ob začetku «operacije» ki je privedla v odbor Hreščaka in Dolharja. Ni namreč

prisotnost manjšinskih predstavnikov v odboru ali v kakem drugem organizmu vzrok stvarnih sprememb za Slovence, ampak so še enkrat temeljne izbire to, kar karakterizira sporazum.

Te sredinsko-levičarske izbire in vsebine so se izkazale za neprimerne, da bi lahko zagotovile razvoj in napredek slovenske manjšine, neglede na dva slovenska predstavnika v odboru. Odtod torej potreba po odpravi te večine.

Glas Slovencev moramo vprašati samo s čisto vestjo; vestjo, da se je partija v vseh teh letih in na vseh ravneh, naj si bo v večini ali v manjšini, dosledno borila za gospodarski preporod Trsta, za rešitev perečih socialnih vprašanj in predvsem za razvoj demokracije ter za priznanje pravic Slovencev.

Med Slovenci narašča ugled naše partije; pojdemo torej v nov volilni boj s to zavestjo in z zavestjo, da je demokratična zrelost pri Slovencih vedno večja.

Zakonski predlog v korist partizanov

Poslanec Škerk in drugih 11 komunističnih poslancev je predložilo poslanski zbornici zakonski predlog, po katerem naj bi ponovno odprli rok za vlaganje prošelj za dodelitev priznanja partizanskega borca in za podelitev vojaških odlikovanj. Zakonski predlog je še zlasti pomemben, ker spet odpira možnosti za dodelitev državnih pokojnin.

Zakonski osnutek sloni predvsem na potrebi, da se popravi stanje, ki je nastalo po prejšnjem zakonu, ki urejuje to pomembno področje: zakon številka 341 iz marca 1968, po predpisih katerega so zainteresirani morali predložiti prošnje v roku šestih mesecev od dne, ko je zakon stopil v veljavo.

Ni dvoma, da je šest mesecev prekratko obdobje, da bi lahko vsi predstavili potrebne dokumente. Isto se je zgodilo z zakonom iz leta 1945, ki pa so mu podaljšali veljavnost vse do druge polovice leta 1948. Še zlasti kratko pa je šestmesečno obdobje, če pomislimo, koliko je pri nas izseljencev in koliko partizanov se je borilo v vrstah NOB in torej imajo posebne težave pri pripravljanju dokumentov za vlaganje prošelj.

Tako se je zgodilo, da so pristojni uradi ministrstva za obrambo v Rimu dobili več tisoč prošelj nekdanjih par-

tizanov, ki pa so jih predložili po zaprtju rokov. Veliko prošelj je ministrstvo tudi dobilo po zaprtju roka leta 1948. Zato je v Škerkovem zakonskem predlogu predvideno tudi, naj se smatrajo za predložene v pristojnem roku vse tiste prošnje, ki so jih predložili od leta 1948 do 1968 in po zaprtju zadnjega roka leta 1968.

Zadnji odstavek štiričlenskega zakonskega osnutka pa predvideva, naj veljajo ista določila tudi za prošnje in predloge za dodelitve vojaških priznanj za partizansko dejavnost na podlagi zakonskega odloka številka 518 iz leta 1945.

Odprto pismo

(Nadaljevanje s 1. strani)

vati obveze, ki jih je prebivalstvo izsililo z enotnimi boji.

Vsi državni organi morajo odgovarjati potrebi po spoštovanju republiške ustave, ki je sad odporiškega boja in morajo preprečiti fašistično nasilje ter zagotoviti svoboden razvoj slovenske narodnostne skupnosti.

Zaradi vaše visoke vloge naj pride do izraza zahteva po miru, suverenosti in neodvisnosti, ki jo izraža narod. Ta načela naj navdihujejo izvršne organe pri njihovem delu in izbirah.

Iz vaše visoke vloge naj pride do izraza volja po miru, avtonomiji in državni neodvisnosti, ki naj vas vodi pri vaši akciji in pri vaših odločitvah.

Iz volilnega programa tržaških komunistov

Avtonomna tržaška federacija KPI je izdelala osnutek volilnega programa. Pravimo osnutek, saj bo stilizacija dovršena čez nekaj dni nakar bo program dokončno odobren.

Iz omenjenega osnutka povzemamo nekaj odlomkov.

Predvsem problem šole. Komunisti se bodo še nadalje zavzemali za gradnjo novih šolskih poslopij v mestu, predmestjih in v okoliških vaseh ter zato, da bodo odpravljene izmene, ki zelo kvarno vplivajo na pouk. Vzporedno s tem se bodo zavzemali tudi za gradnjo potrebnih telovadnic in igrišč. Zahtevali bodo širše pristojnosti krajevnih oblasti tudi na področju šolstva ter večje državne in deželne prispevke za uresničitev načrta šolskih gradenj. Istočasno bodo zahtevali tudi brezplačen prevoz šoloobveznih otrok v šolo in brezplačno učne knjige. Komunisti se bodo borili tudi za večjo pristojnost rajonskih konzult na šolskem področju. Glede šolskega patronata komunisti menijo, da bi ga treba ukiniti, saj tak kot je danes ne more nuditi dijakom ustrezne pomoči.

Med zelo važna poglavja komunističnega volilnega programa spada poglavje o zdravstveni službi. V okviru aktivne akcije občine za pospešitev reforme zdravstvene službe (reforma med drugim predvideva odpravo številnih bolniških blagaj, ker le-te porabijo ogromna sredstva zaradi birokracije, zavarovancem pa ne nudijo tiste zaščite, ki jo potrebujejo), je mogoče že sedaj pristopiti k pobudam v splošno korist prebivalstva.

Čimprej je treba dograditi in opremiti bolnišnico na Katinari, za kar naj država prispeva devet milijard lir, ustanoviti laboratorij za izdelavo zdravil, urediti redno službo zdravnikov in bolničarjev.

V okviru boja proti okuženju morskih voda in izboljšanja higienskih naprav v mestu je potrebno posodobiti obstoječe odtočne napeljave, uvesti strogo nadzorstvo nad ladjami, ki dovažajo petrolej za naftovod, da ne bodo spuščale v morje raznih umazanij ipd.

Komunisti se bodo zavzemali tudi za ureditev dnevnega zavetišča-bolnišnice za starče. To zavetišče-bolnišnico naj bi ustanovili pri Magdalenii.

Važno poglavje komunističnega volilnega programa je tudi poglavje o mestni in medkrajevni prometni služ-

bi. Že sedaj bi morali ustanoviti pokrajinski konzorcij za prevoze, ki naj bi v doglednem času zajel tudi področja Tržiča in eventuelno tudi Gorice. Vse zasebne avtobusne proge je treba publicizirati, preurediti službo občinskega podjetja ACEGAT, izpopolniti avtomatizacijo da se pospeši učinkovitost, znižati ceno metana ter uvesti posebne tarife za upokojnence in za siromašnejše sloje občanov.

Za nas Slovence je zlasti važen tisti del komunističnega volilnega programa, ki se tiče naših specifičnih vprašanj.

Komunisti med drugim zahtevajo pravico za slovenske izvoljene predstavnike, da v občinski upravi občujejo v materinem jeziku; namestitev ustreznega števila tolmačev in osebja, ki obvlada slovenski jezik; ponovno uveljavitev pristnih krajevnih imen; postavitve dvojezičnih napisov v vseh krajih, kjer prebivajo Slovenci; spoštovanje obveznosti pravilnika, ki ureja delovanje rajonskih konzult, t.j. pravice do uporabe slovenskega jezika v teh organizmih; izdajanje dvojezičnih dokumentov, če le-te zahtevajo občani;

ustanovitev ljudskih knjižnic in ureditev društvenih sedežev v krajih, kjer prebivajo Slovenci; ustanovitev občinskih rekreacijskih centrov in igrišč tudi v slovenskih vaseh.

Komunisti dalje zahtevajo, naj občina sprejme potrebne pobude za to, da bo Stalno slovensko gledališče redno prejelo državno podporo; zahtevajo tudi publicizacijo Glasbene matice. Šola Glasbene matice naj bi eventuelno postala avtonomna sekcija konzervatorija «Tartini».

Občina mora podpreti zahteve po ustanovitvi tehniške, strokovne in drugih šol s slovenskim učnim jezikom ter sprejeti ustrezne pobude za ustanovitev univerzitetnega zavoda za proučevanje kulture in jezikov slovanskih narodov.

Občina mora nuditi primerno pomoč tudi Slovenskemu dijaškemu domu, odnosno podporo potrebnim dijakom.

Še nekaj iz poglavja, ki govori o decentralizaciji občinske uprave ter soudeležbi občanov pri tej upravi. Predvsem je potrebna revizija pravilnika, ki ureja delovanje rajonskih konzult. Te konzulte naj postanejo učinkoviti organizmi v službi vseh občanov. Člani konzult bi morali biti izvoljeni, zagotoviti bi treba svobodno formiranje večine, ki naj izbere predsednika. Konkretno je treba spoštovati pravice Slovencev v teh konzultah, kar naj se izraža tudi v uporabi jezika. Uvesti bi treba zbere volivcev.

Brezplačen prevoz dijakov brezplačne učne knjige

Tržaška občina naj posnema zgled miljske, dolinske in zgoniške občine!

Kot smo že poročali, je miljska občinska uprava sklenila, da vsem šoloobveznim učencem preskrbi potrebne učbenike ter plača stroške za prevoz v šolo.

Tudi občinska uprava v Dolini je sprejela podoben sklep. V ta namen bo občina v tekočem šolskem letu izdala nekaj nad štiri milijone lir, šolski patronat pa 990 tisoč lir. Občinski odbor je pooblastil župana, naj zahteva pri deželni upravi, da vsaj delno krije omenjene stroške.

Občinska uprava v Zgoniku je že pred leti uvedla brezplačen prevoz učencev v šolo in domov, plačala pa jim bo tudi predpisane učbenike.

Tudi šolski patronat v Nabrežini je sledil zgledu občinskih uprav v Miljah, Dolini in Zgoniku. (Če smo pravilno informirani, devinsko-nabrežinska ob-

činska uprava doslej še ni sprejela nobenega konkretnega sklepa o tej zadevi).

Poročali smo že, da je skupina občinskih svetovalcev KPI povabila tržaškega župana, naj ukrene, kar je potrebno, da bo tudi šoloobvezna mladina iz tržaške občine deležna enakih ugodnosti, kot mladina iz prej omenjenih občin. Dne 10.t.m. se je delegacija svetovalcev KPI srečala z županom Spaccinijem ter mu objasnila omenjeno zahtevo. V delegaciji so bili: svetovalki Jelka Gerbec in Jole Burlo ter svetovalec prof. Fausto Monfalcon. Župan je rekel, da obstajajo težave, ker bo sedanja občinska uprava kmalu zaključila svoj mandat, obljubil pa je, da bo vprašanje temeljito proučil ter da bo naredil potrebne korake pri deželni upravi.

Obisk predsednika republike v Trstu

Niti besedice o odprtih problemih slovenske manjšine

Predsednik republike Giovanni Leone je prav bežno obiskal naše mesto: prispel je v sredo, 4. t. m. zvečer naslednji dan po kosilu pa je že odšel. Tak nagel obisk pa je kljub svoji bežnosti pustil nekaj sledov.

Sicer ni bilo tiste množične udeležbe meščanov, ki so si jo nadejali. Po cestah, koder se je razvil predsednikov spreved, je bilo malo radovednežev, par navdušencev in zelo veliko policistov, ki pa niso mogli nadomestiti pomanjkljivega ljudskega navdušenja. Torej nič »zgodovinskih« sprejemov, kot so jih bili vajeni v Trstu še pred desetletjem. Nič čudnega sicer, saj so nam v zadnjih letih poslali iz Rima vrsto lepih »daril« — najlepše in najbolj nepozabljivo je seveda to, da je Trst postal prestolnica italijanskega ladjedelništva... brez ladjedelnic! Pri nas se pač nekaterih dogodkov dobro spominjamo.

Za nas pa ni Leonijev obisk šel kar tako v pozabo. Še zlasti nam je ostal v spominu refren, pod katerim se je odvil ves obisk: »cara al cuore di tutti gli italiani!« Predsednika Leoneja je spremljala zelo številna množica svetovalcev. Škoda, da mu niso politični, diplomatski in — zakaj ne — tudi vojaški svetovalci obrazložili, da Trst in naša dežela nista več to, kar je ostalo v njegovem spominu iz časov mladeniškega obiska: »ko je srce trepetalo ob besedah domovina, Trento, Trst in Istra« in to je zadostovalo. Ti refreni so dokončno pokopani pod težo gospodarske krize, izseljencev, vojaških služnosti, fašizma.

O tem, da ni predsednik Leone niti črhnil o neizpodbitnem dejstvu, da živimo na tem ozemlju »caral cuore« tudi Slovenci, o pomanjkanju vsakršnega namiga o dobrih soseskih odnosih s prijateljsko Jugoslavijo, o tem, da se ni niti najmanj zavzel za rešitev težkega gospodarskega položaja, ki nas tare, o vsem tem ne bomo pisali, saj si lahko vsakdo sam ustvari jasno sliko kakšen pomen ima tak predsednikov obisk.

Tak obisk, poldrug mesec pred občinskimi volitvami, pa ima poseben pomen, če pomislimo na naše krajevne predstavnike in še zlasti na figuro tržaškega župana inž. Spaccinija. Župan je prav dobro znal, kaj mu je treba reči v imenu prebivalcev Trsta. Znal

je, da mora jasno nakazati pred vso italijansko javnostjo, ki je sledila predsednikovemu obisku, da smo siti besed, obljub, govorov, ki so vse preveč govornice in vse premalo stvarna dejanja, da si Trst pričakuje novih naročil za ladjedelnice, za tovarne, za pristanišče. Da mi Slovenci zahtevamo z vso odločnostjo, naj se nam izpolnijo pravice, ki nam pritičejo po ustavi republike, h kateri smo odločilno prispevali tudi mi z našim bojem proti fašizmu (in ne, kot je izjavil predsednik Leone, zato, da bi po odporniškem boju lahko sedli za mirovno mizo in

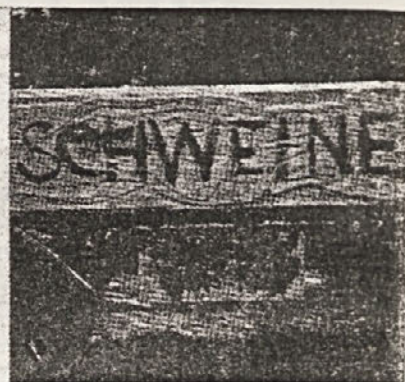
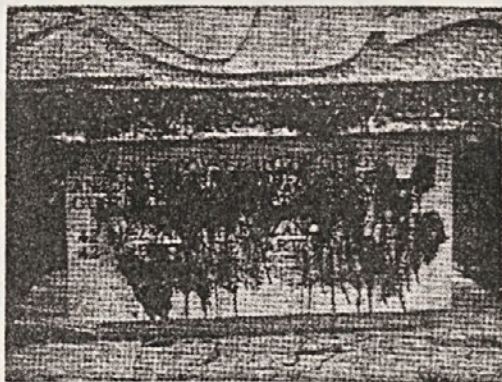
dejali, da se je tudi Italija borila. Ne, gospod predsednik, borili smo se proti vsem fašizmom, za boljše dni, za drugačno družbo!). Župan Spaccini pa je pred občinskimi svetovalci samo megleno spregovoril o »volji vseh Tržčanov do dela«, »o odprti meji«.

Zato mu niso komunistični svetovalci navdušeno zaploskali, zato se je isto zgodilo tudi po Leonejevem govoru, ko se je čulo samo ploskanje sredine in navdušeno odobravanje fašistov.

Sicer pa, Leone je prišel in je tudi šel, mi pa smo ostali in se bomo spomnili besed in zagotovil, tudi na dan, ko bomo odločali o usodi nove tržaške občinske uprave. Na zidovih mesta je bil med predsednikovim obiskom lepak naše partije s točnimi zahtevami, ki jih ponavljamo že predolga leta in so še vedno »glas vpijočega v puščavi«.

Sicer pa kaže, da so si mnogo pričakovali od Leoneja v tržaški »puščavi«; vse preveč je izpadlo kot začetek volilne kampanije. K sreči kot slab začetek!

Rasizem na Koroškem

Oskrunjeni partizanski spomenik v Borovljah na Koroškem zgovorno priča, kako nizkotna so sredstva, ki se jih poslužujejo nemški šovinisti. Osební »podpis« - »schweine« (svinje) je preveč časten za izvrške človeštva, ki se v svoji očitno že patološko pogojeni protislovenski mržnji ne ustavijo niti pred pieteto pokopališč.

(Nadaljevanje s 1. strani)

ve do slovenske manjšine in do vse demokratične javnosti očitno niso dovzetni za kaj drugega».

«Slovenski vestnik», glasilo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, je pretekli teden objavil uvodnik pod naslovom »Na kaj oblasti še čakajajo?«. V uvodniku je rečeno:

«Protislovenska gonja na Koroškem spet enkrat slavi prave orgije. Pod pretvezo, da gre za 'ljudski odbor' proti 'diktatu' in za obrambo pred 'slovenizacijo' Koroške, znani nacionalisti in 'neznani' — vsaj za pristojne oblasti — ponočni atentatorji, spremenjajo našo deželo v nevarno žarišče, ki se ob nadaljnjem razpihovanju zelo lahko razplamti v požar, kakršen že

mesece in leta divja na Irskem in je zahteval že veliko število človeških žrtev.

Na pokopališču v Borovljah so doslej neizsledeni storilci barbarsko oskrunili tamkajšnji partizanski spomenik. Na kamnih so poleg žaljivih psovok pustili tudi svoj osební »podpis« — le da je izraz 'Shweine' še preveč časten za take izvrške človeštva, ki se v svoji očitno že patološko pogojeni protislovenski mržnji ne ustavijo niti pred pieteto pokopališč.

Posebno značilen izraz te 'herojske' miselnosti so sedanji dogodki okoli dvojezičnih napisov. Desetletna gonja proti Slovincem, ki je uradni krogi v

preteklosti niso le tolerirali, ampak jo tudi izdatno podpirali, rodi zdaj zle sadove.

Zato ima tudi ta stvar še drugo plat. Vprašujemo pristojne oblasti, na kaj še čakajo, kako dolgo še bodo varnostni organi prekrizanih rok gledali in dopuščali, kako si neodgovorni elementi nabirajo 'zasluge' s tem, da pravno ureditev ravno te domovine zločinško teptajo v blato?

Sicer pa je vse le repriza dogodov leta 1958. Takrat smo koroški Slovenci in z nami tudi mnogi razsodni pripadniki večinskega naroda opozarjali oblasti na protizakonitost šolskih štrajkov ter svarili pred posledicami, ki bi jih prej ali slej imela tudi najmanjša popustljivost napram krogom, ki so z grožnjami, lažmi in obljubami skrbeli za primerno manipulirano 'ljudsko voljo'. Niso nas poslušali, kapitulirali so pred poklicnimi hujskači, ki tudi danes iz varne anonimnosti ali celo povsem odkrito usmerjajo in vodijo gonjo proti dvojezičnim napisom.

Ali bodo oblasti kapitulirale tudi tokrat? Mar tudi zdaj ne bodo imele poguma, da bi končno enkrat napravile konec škodljivemu početju tistih splošno znanih krogov, ki z zlorabljanjem domovinskih čustev in s hujskanjem na narodnostno mržnjo spet vnašajo nemir in nezaupanje med naroda v deželi. Da bi nadaljnje popuščanje tem krogom lahko, postalo usodno za bodoči razvoj Koroške, postaja ob sedanji eskalaciji protislovenske gonje čedalje bolj jasno tudi razsodnemu delu večinskega naroda, da niti ne govorimo o odnevu, ki ga ima današnja 'koroška stvarnost' v mednarodni javnosti».

Konferenca o vojaških služnostih v naši deželi

Enotni odbor za odpravo vojaških služnosti je prejšnjo soboto priredil v Ronkah širši posvet, na katerem so obravnavali številna pereča vprašanja, o katerih naj bi se izrekla tudi deželna konferenca o vojaških služnostih, ki bo dne 21. oktobra v Gorici.

Doberdobski župan Andrej Jarc, ki je predsednik enotnega odbora za odpravo vojaških služnosti, je v svojem poročilu objasn timer delo, katero je doslej opravil enotni odbor. Med drugim je poudaril, da je sklicanje deželne konference o vojaških služnostih rezultat zahtev enotnega odbora in vseh naprednih sil, ki ga podpirajo.

Udeležence posveta je župan Jarc spomnil na korake, ki so bili doslej storjeni. Prvi širši posvet je bil v Doberdodu dne 7. marca 1970.

Novembra 1971 je bil drugi razširjeni sestanek. Na njem je bilo, med drugim, sklenjeno, naj doberdobski občinski odbor sestavi delegacijo, ki naj predloži predsedniku deželne vlade zahtevo po sklicanju deželne konference o vojaških služnostih. Delegacija je res bila sestavljena (v njej so bili župani občin Gorica, Doberdob, Tržič, Ronke, Sovodnje, Villa Vicentina, Oglej, Zgonnik, Milje, predstavnik ustanove za krajevne avtonomije iz Vidma). Ta delegacija se je dne 29. februarja 1972 srečala s predsednikom

deželne vlade v Trstu, kateremu je orisala položaj 163 občin dežele Furlanije-Juljske krajine, ki so podvržene bremenom vojaških služnosti. Delegacija je postavila konkretne predloge

Sestavljena je bila peticija, katero so odobrile številne krajevne uprave in organizacije. Doslej jo je podpisalo 7.332 oseb (2.020 v videmski in por-denonski pokrajini, 2.977 v goriški in 2.335 v tržaški pokrajini).

Na sobotnem posvetu v Doberdodu je bila poudarjena zahteva, naj dežela predloži rimskemu parlamentu zakon za reformo vojaških služnosti.

V razpravi na sobotnem posvetu v Ronkah so spregovorili številni udeleženci, med njimi tudi deželni svetovalec iz Tržiča Zorzenon in poslanec Mario Lizzero. Zorzenon je med drugim poudaril, da mora prizadevanje za odpravo vojaških služnosti postati vprašanje vseh slojev prebivalstva dežele Furlanije-Juljske krajine; da bi morali na deželni konferenci spregovoriti tudi o vojaških pogodbah, ki vežejo Italijo ipd. Poslanec Lizzero je, govorec o raznih akcijah za odpravo vojaških služnosti med drugim omenil tudi zakon, ki ga je leta 1968 predložila krščanska demokracija (katera pa se ni zavzela za odpravo služnosti niti ne za dejansko reformo temveč samo za odškodnino prizadetim zasebnikom). Med drugim je Lizzero podčrtal, da je treba vojaške služnosti omejiti tako, da ne bo v Furlaniji-Juljski krajini več štirideset vojaških vežbališč, ki zasedajo veliko površino zemljišč in resno ovirajo tudi gospodarski razvoj.

Na posvetu so govorili tudi o atomskih minah na Krasu ter poudarili, da le-te predstavljajo hudo oviro pri razvoju dežele in trajno nevarnost, hkrati pa preprečujejo, da bi dežela vršila poslanstvo, ki ga ima na mednarodnem področju in da bi torej v resnici postala «most za sodelovanje» s srednjeevropskimi deželami in s socialističnim Vzhodom. Podčrtana je bila tudi potreba po sklicanju konference o vojaških služnostih, na kateri naj bi sodelovale vse prizadete italijanske dežele. Prav tako je bilo podčrtano, naj dežela Furlanija-Juljska krajina vpliva na rimsko vlado, da bo sledila politiki pomiritve, miru, evropskega sodelovanja, kar naj privede do odprave nasprotujočih si vojaških blokov ter ustvaritve demilitariziranega pasu ob mejah med socialističnim in kapitalističnim svetom.

Položaj mestne prevozne službe je vse prej kot urejen. Isto velja tudi za okolico, kar je potrdila tudi stavka delavcev, ki je bila ta teden. Pred kratkim je na tržaški občini protestirala delegacija iz okolice Sv. Ivana. Starši so pripeljali s seboj svoje otroke, ki obiskujejo šolo in so prizadeti zaradi neurejenega prometa.

Oljčna vejica na bombah

V Parizu se nadaljujejo pogajanja za mir v Vietnamu. Nekateri komentatorji izražajo upanje, da utegne priti do morebitnega kompromisnega sporazuma. Vendar pa prav te dni iz Vietnama prihajajo pretresljiva poročila o hudih bojih in o škodi, ki jo povzročajo ameriški bombniki tako na področjih severnega kot južnega Vietnama. Cilj ameriških bombnih napadov niso zgolj vojaške naprave temveč gospodarski in industrijski objekti, ceste in železnice, pa tudi mestne četrti in kmečka naselja.

List «Le Courier du Vietnam» je v zvezi s pariškimi pogajanimi pred kratkim objavil značilen komentar, iz katerega smo povzeli naslednje:

«Minila so že več kot štiri leta, kar so vietnamski in ameriški pooblaščenca sedli za konferenčno mizo v Parizu. Nixon je pritisnil na gumb pospeševalnika, skušajoč najti izhod: zapovedal je, naj razrušijo vse industrijske naprave in številne nasipe v Demokratični republiki Vietnam, naj se začne pomorska blokada dežele in teroristično bombardiranje prebivalstva. Pri tem pa je znova zatrjeval, da želi doseči rešitev.

Nixon preprosto ponavlja dejanja in metode svojega prednika, vendar je njegova politika uničevanja in nasilja še hujša. Ali bo sprejeta 'Pax Americana' ali pa tvegajo, da jih bo fizično strlo ameriško orožje, to je dilema, s katero skuša Washington spraviti na kolena vietnamsko in laosko ljudstvo; onstran Indokine pa visi grožnja nad vsemi narodi, ki bodo danes ali jutri tvegali, da se znajdejo pred ameriškim bojnim vozom, ki stremi po svetovni nadvladi.

Vietnamsko ljudstvo je pred največjo preizkušnjo v svoji zgodovini. Ko Nixon zaukazuje bombardirati nasipe, postavlja Vietnam pred odločitev, da tvega obnem uničenja po naravnih silah in po najmočnejšemu orožju, kar ga je kdaj iznašel človek. In vendar, pravijo propagandisti Bele hiše, ameriški predsednik samo predlaga Vietnamcem čisto pametno, celo demokratično rešitev: umik ameriških čet, sklenitev premirja in volitve, ki bodo tako omogočile revolucionarnim silam, da 'gladko zdrsejo' v okvir saigonskega režima. Zakaj ne sprejmejo tega, zakaj so ti Vietnamci tako nepopustljivi in celo fanatični?

Takoj se postavlja vprašanje: zakaj spremlja te mirovne predloge, o katerih pravi druga stran, da so sprejemljivi, pametni in da upoštevajo zakonite pravice vietnamskega ljudstva, nezaslišana zaostritev vojne? Zakaj prinašajo to oljčno vejico s plazom bomb?

Kdor je spremljal zadnja leta dogajanja v Indokini, bo kaj lahko našel odgovor. Že od leta 1954 je Washington finansiral, opremil in uril njemu vda-

no armado, policijo ter upravni, gospodarski in kulturni aparat, stratka neokolonialistični aparat, ki si podreja ljudstva s policijskim nasiljem, korupcijo in kulturnim zastrupljanjem, naposled pa se je spustil še v vojno. Ta aparat, ta orjaški in zatiralni stroj, je Nixonova uprava po letu 1969 še občutno okrepila s tem, da mu je dala na voljo najmodernejša orožja in mnogo dolarjev. Nixon zahteva od revolucionarnih sil, naj se vključijo v ta sistem, in jim pri tem ponuja čarovno moč volilne kroglice, hkrati pa si pridržuje pravico, še naprej oskrbovati napadalce, mornariške strelce, patroljne oddelke, krvnike in policaje saigonskega režima z orožjem in ameriški dolarji.

Vietnamske revolucionarne sile nikakor niso tako naivne, da ne bi videle ukane. Če washingtonski strategii mislijo, da so jih tako zelo oslabili ali ustrašovali, da se bodo ob teh skrajnih naporih vdale, se motijo. Ako je položaj ene izmed obeh strani danes zelo omajan, velja to vsekakor za lutkovni režim v Saigonu, ki mu mora Washington dajati doslej nesluteno letalsko in pomorsko podporo. To je hudo bolan režim, ki je prisiljen vsak hip segati po kisiku - pripravljajo mu ga ameriški go-

spodarji in oskrbovalci.

Možje iz Bele hiše, predvsem pa Nixon, se bodo morali prej ali slej pač dokopati do te-le resnice: vietnamsko ljudstvo ne bo nikoli dovolilo, da bi mu vsilili kolonialen režim v stari ali novi obliki. Naj bo to jenkijevski generalni guverner ali pa vietnamski marionetni predsednik s sedežem v Saigonu, vietnamsko ljudstvo ga ne bo nikoli sprejelo in nobena grožnja ne bo omajala ljudstva.

Po tridesetih letih vojne si vietnamsko ljudstvo bolj kot kdorkoli drugi vroče želi miru. Toda ne kakršnega koli miru, to ne sme biti 'Pax Americana', ki bi ljudstvu znova naložila kolonialno suženjstvo, trpljenje in ponižanja.

Vietnamsko ljudstvo zna upoštevati koristi svetovnega miru, tako kot zna pri iskanju združiti strogo spoštovanje načel s taktično prožnostjo. Vendar mir, ki ima posledico žrtvovanje narodne neodvisnosti, ne bo nikoli trajen.

Če bi pod grožnjo bomb sprejeli predlagane pogoje, bi opogumili mednarodno gangsterstvo in ogrozili prihodnost človeštva. Vietnamsko ljudstvo se zaveda, da z odločno obrambo svoje nedvisnosti obenem brani svetovni mir in pravice drugih narodov.»

Obisk zastopstva ZMS iz Celja

Avtonomna tržaška federacija ZKMI je prejšnji četrtek gostila zastopstvo Občinske konference Zveze mladine Slovenije iz Celja, s predsednikom tovarišem Vikijem Kranjcem na čelu. S tem smo se želeli oddolžiti za pri srčen sprejem, ki smo ga bili lani deležni v Celju, in hkrati prispevati k utrditvi stvarnega sodelovanja med našima organizacijama.

Goste smo sprejeli pri openskem spomeniku, nakar smo se srečali na sedežu openske sekcije KPI. Openskim tovarišem gresta naše občudovanje in pristčna zahvala za dragoceno pomoč. Posebno priznanje dolgujemo tovarišici Katri, ki nas je pospremila do spomenikov 71 talcev in Pinka Tomažiča in tovarišev. Tam na je spregovorila o borbi in žrtvah tako toplo, da je marsikomu priklicala solzo v oko in hkrati navdušila za še vztrajnejše delo. Postali smo še ob spomeniku bazoviških žrtev, kjer je tovariš Kukanja orisal gostom odpor Primorcev pod fašizmom.

Prestrog urnik, ki smo si ga zastavili, nas je gnal dalje v Milje. Sprejel nas je podžupan in bivši pokrajinski

tajnik ZKMI tov. Bordon. Z njim so se gostje zapletli v zanimiv pogovor o prizadevanjih komunistov za čim širšo ljudsko udeležbo v krajevnih upravah, Tov. Bordon nam je razkazal še novo, sodobno zgrajeno šolo in pred kratkim dograjeno športno igrišče, ki že mrgoli od mladine.

Ogledali smo si še Rižarno nato pa obiskali Kulturni dom. Da smo ga temeljito prebrskali, se imamo zahvaliti hišniku Košuti in tovarišu Danilu Pilatu, ki nas je prijazno spremljal po prostorih. Med obiskom Doma niso gostje prikrivali svojega občudovanja.

Nazadnje smo, sicer s krepko zamudo, vendarle sedli k razgovoru v sedežu ZKMI. Pomenek se je najprej dotaknil političnega trenutka v Italiji ter organizacijskega ustroja in delovanja naše organizacije.

Nazadnje smo se dogovarjali o nadaljnjem sodelovanju demokratičnih mladinskih sil v Sloveniji in Furlaniji-Juljski krajini pri vprašanjih, ki zadevajo mednarodno varnost, popušcanje napetosti in bratstvo med narodi.

RAVEL KODRIČ

Otvoritev nove sezone Stalnega slovenskega gledališča v Trstu

Stalno slovensko gledališče v Trstu je začelo novo sezono s Pirandellovo komedijo «Le premisli, Giacomino!». Otvoritvene predstave, ki je bila pretekli petek v tržaškem Kulturnem domu, se je poleg rednih obiskovalcev udeležilo tudi večje število uglednih kulturnih delavcev iz Slovenije.

Z omenjeno komedijo je Stalno slovensko gledališče v Trstu «želelo še naprej prispevati k odkrivanju Pirandellovega gledališkega opusa». Morda pa bi vseeno kazalo, da bi namesto tega dolgovaznega dela, ki ne spada med najbolj vidne stvaritve Pirandella, izbrali kakšno drugo delo.

Ceprav želi Stalno slovensko gledališče v Trstu posredovati slovenskemu občinstvu tudi dela iz zakladnice italijanskega repertoarja, kar je, da se razumemo, povsem na mestu, vendar menimo, in ne le menimo, da bi bilo prav če bi dalo že na samem začetku sezone prednost izvirnim slovenskim delom, med katerimi so še vedno na zelo vidnem mestu tudi tista, ki jih je napisal avtor «razžaljenih in ponižanih». To poudarjamo, povsem dobro namerno, ker ima Stalno slovensko gledališče v Trstu, kot edino slovensko gledališče, ki deluje izven meja matične domovine, svoje posebno poslanstvo, zaradi česar se bistveno razlikuje od drugih gledališč.

No, «Le premisli, Giacomino!» je šel skozi preizkušnjo ter dosegel pro-

doren uspeh, za kar se je treba zahvaliti igralskemu ansamblu v celoti in režiserju Mariu Uršiču. Če bi na tem mestu ocenjevali posamezne vloge ter se razpisali o umetnikih kot so: Rado Nakrst, Lidija Kozlovičeva, Mira Sardočeva, Joško Lukež, Stane Rastresen, Silvij Kobal, Livij Bogatec in drugi, potem bi morali poudariti, da je Rado Nakrst kot profesor Agostino Toti odnesel «levji delež».

* *

L. Pirandello: «Le premisli, Giacomino!». Rado Nakrst in Lidija Kozlovičeva.

II. koncertna sezona Glasbene matice

Glasbena matica v Trstu se vneto pripravlja na svojo drugo abonmajsko koncertno sezono, ki se bo «uradno» začela v soboto, 12. oktobra 1972.

Na tiskovni konferenci, ki je bila prejšnji teden, so poročali o rezultatih prve abonmajске koncertne sezone in hkrati objavili tudi program druge abonmajске koncertne sezone.

V poročilu je bilo med drugim rečeno: «Prvo abonmajsko koncertno sezono smo zaključili z uspehom, ki je skoraj presegel naša pričakovanja, saj je bil to tvegan korak za katerega je bila potrebna precejšnja mera poguma. Kaže, da je bil izbor glasbenih del in izvajalcev tehten in vsestransko zadovoljiv, saj je privabil med obiskovalce koncertov številne nove poslušalce. Zelo pozitivno je nadalje dejstvo, da smo vse napovedane koncerte izpeljali v celoti, čeprav smo se v nekaterih primerih morali soočiti s precejšnjimi težavami, tako finančnega kakor organizacijskega značaja. Razen abonmajskih koncertov smo

v teku leta organizirali še vrsto drugih glasbenih prireditev in koncertna gostovanja. Zlasti pa je bilo močno delovanje orkestra Glasbene matice, saj je poleg dveh abonmajskih koncertov gostoval tudi v Novi Gorici, Ajdovščini in v Gradiški, koncert ob zaključku seminarja za profesorje in učitelje slovenskih šol in koncert ob zaključni akademiji šole Glasbene matice. Posebno pomemben je bil nastop orkestra s samostojnim koncertnim sporedom v treh slovenskih šolah v Trstu in Gorici.»

V poročilu je dalje rečeno tudi naslednje: «Glasbena matica si je z resnostjo in strokovnostjo, ki sta botrovala prvi abonmajski koncertni sezoni, pridobila velik ugled pri občinstvu in značaj pomembnega kulturno-umetniškega dejavnika v sklopu slovenske manjšine v Italiji. Velik ugled si je pridobila tudi med italijanskimi ljubitelji glasbene umetnosti, ki so prihajali k našim koncertom.

Na že omenjeni tiskovni konferenci so

predstavniki Glasbene matice povedali, da bodo cene abonmajev v novi sezoni ostale nespremenjene, «saj je namen GM, da čim večjemu številu občinstva, še posebno mladini, približa dosežke glasbene umetnosti» in da GM «pričakuje, da bo za svojo koncertno dejavnost prejela vbodoče izdatnejšo podporo iz javnih sredstev, saj spada ta med osnovne kulturne potrebe in pravice slovenske narodnostne skupnosti».

Spored koncertov, ki bodo tudi v novi sezoni v Kulturnem domu v Trstu, je naslednji:

Sobota, 21. oktobra 1972 - Otvoritveni koncert. Orkester Glasbene Matice. Dirigent Oskar Kjuder. Solist Tone Grčar (trobenta).

12. novembra 1972 - Pihalni orkester milice iz Ljubljane. Dirigent Jože Hriberšek. Solist Franc Tršan (klarinet).

1. decembra 1972 - Nora Jankovič (mezzosopran), Ivan Sancin (bas). Zarko Hrvatič (violina), Neva Merlak-Corrado (klavir). Skladbe primorskih skladateljev.

15. decembra 1972 - Dubrovka Tomšič-Srebotnjak. Klavirski recital.

26. decembra 1972 - Trio Lorenz. Mitja Gregorac - tenor.

17. februarja 1973 - Pevski zbor «Collegium musicum» iz Beograda. Dirigent Darinka Matič.

10. marca 1973 - Orkester Glasbene matice. Dirigent Oskar Kjuder. Solista Hubert Bergant (orgle), Ivan Sancin (bas).

30. marca 1973 - Zagrebški solisti. Vladimir Ruždjak - bariton.

12. aprila 1973 - Simfonični orkester Slovenske Filharmonije. Dirigent Anton Nanut. Solist Dejan Bravničar (violina).

Cene abonmajev: Pⁿⁱ 7.000 lir, znižani 6.000 lir, mladinski 2.000 lir, invalidski 2.000 lir.

Vpisovanje abonmentov v pisarni Glasbene matice v Ulici Ruggero Manna 29, telef. 418-605 in v Tržaški knjigarni v Ul. Sv. Franciška 20 (od 15.30 do 19. ure).

Cene vstopnic za posamezne koncerte: Parter 1.500 lir, balkon 1.000 lir, mladina 500 lir.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom
LUIGI PIRANDELLO

LE PREMISLI, GIACOMINO!

Prevod: Smiljan Samec
kostumi: Marija Vidau
scena: Demetrij Cej
Režija: Mario Uršič

V soboto, 14. oktobra ob 20.30 (izven abonmaja)

v nedeljo, 15. oktobra ob 16. uri (abonma okoliški - red F)

v petek, 20. oktobra ob 20.30 (izven abonmaja)

Uprava SSG prosi cenjene abonente Redov A, B in C, ki si še niso ogledali «Le premisli, Giacomino!», da pridejo na predstavo v soboto 14. t.m., ker je še dovolj sedežev na razpolago. . . .

V četrtek, 19. oktobra ob 20.30 bo predstava v gledališču Verdi v Gorici.

Na sporedu je komedija «Le primisli, Giacomino!»

To predstavo priredijo Stalno slovensko gledališče v Trstu, Slovenska prosvetna zveza v Gorici, Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici v sodelovanju z ustanovo za kulturne in umetniške prireditve EMAC iz Gorice

Za hitrejše reševanje prošenj za vrnitev slovenskega priimka

Občinski svetovalec KPI tov. Josip Badalič je pred nedavnim naslovil na župana in na odbornika, ki je odgovoren za anagrafski urad, nujno vprašanje o zadevi prošenj za pridobitev prvotne oblike priimkov, ki so bili nasilno spremenjeni za časa fašizma. Tovariš Badalič zahteva, naj župan in pristojni odbornik posežeta pri prefekturi, ker prepočasno rešuje zadevne prošnje. Prošnje nekaterih prosilcev so bile rešene v roku dveh odnosno treh mesecev, v mnogih primerih pa se je rešitev zelo zavlekla. Nekateri prosilci, ki nimajo zadevnega dekreta o spremembi priimka iščejo pomoč v državnem arhivu ali v mestni knjižnici, kjer pa ne dobijo potrebne pomoči, čeprav je znano, da so v državnem arhivu shranjene popolne zbirke Uradnih listov, v katerih so objavljeni tudi dekreti o spremembah priimkov.

V svoji vlogi tov. Badalič dalje pravi, da ni prav, da morajo tisti, ki prosijo za vrnitev prvotne oblike priimka

plačevati kolke in druge takse, saj so bili priimki nasilno spreminjeni.

Dalje se tovariš Badalič zavzema za enostavnejši postopek za uvedbo slovenskih imen. Za to se morajo prosilci obrniti na sodišče, kar je združeno s stroški. Tem prosilcem, ugotavlja naš svetovalec, bi morala demokratična občina proti pritru na pomoč, predvsem zato, ker gre za odpravo krivic, ki jih je storil fašizem. Postopek za vrnitev prvotne oblike priimka in za uveljavitev pristnega kristnega imena bi moral biti brezplačen.

SOŽALJE

Umrli je tovariš Anton Starc s Kontovela.

Komunisti s Kontovela in Proseka izrekajo sožalje žalujočim svojcem.

Sožalje pošiljajo tudi družini Pertot s Proseka, ki je težko prizadeta zaradi prerane smrti sina Bruna.

Bolje je, če se umazane cunje perejo na samem...

Te dni sem si zastavljal vprašanje, ali je «Slovenska skupnost» zares stranka, kot trdi. K razmišljanju me je silila tudi vest, da bo v nedeljo 8. oktobra občni zbor te organizacije. In sestavljal sem te-le zapiske, ki so — bog mi jih ne prišteva med grehe — nekoliko polemični. (Bralci morajo seveda vedeti, da sem jih zmetal na papir v soboto, na predvečer občnega zbora «Skupnosti», ko pa jih bodo brali bomo o občnem zboru vedeli vse. Tako bo lahko vsak preveril, če sem zadel v črno ali mimo cilja).

Vsaka stranka, ki je vredna tega imena, ima svoj občni, splošni ali lokalni zbor, kongres, konferenco, sestanek ali skupščino. Ime ni važno. Ima tudi člane, in da se bodo ti zbrali, pred kongresom, na sestankih po vaseh, govorili o bodočem delu in osnovnih stališčih vodstva. To se, Igor Tuta mi je pričal, ni zgodilo.

Stranka ima tudi svoj program, svojo strategijo, svoja stališča do glavnih vprašanj, ki tarejo svet in ljudi. Ali mislite, da bo «Slovenska skupnost» razpravljala o Vietnamu, Bližnjem Vzhodu, fašizmu v Evropi, varnostni konferenci? Kaj še!

Sploh ne vemo, kaj je njena strategija, če pobrsamo med krilaticami kot so «Slovenija Slovincem», «Kras Kraševcem», «Dolina Tulu» in «Nabrežina ezulom».

Prav tako ne vem, če bodo na občnem zboru «Slovenske skupnosti» v Marjanišču na Opčinah govorili, ali vsaj s kretljivo omenili skorajšnje sindikalne jeseni, delavskih zahtev in reforme. Zaboga, saj so med Slovenci predvsem delavci, uradniki, obrtniki, mali trgovci in kmetje. SS pa je večkrat trdila, preko svojih ljudi, da brani napredne koristi slovenskega delovnega človeka. Pa se menda vendar ne bodo kregali samo o delitvi mest med «klerikalci», «snosovci», Agnelettovci in žalujočimi ostalimi?

Vsaka stranka, ki kaj da nase, vabi na svoje občne zборе tudi predstavnike drugih, celo nasprotnike (razen fašistov, seveda). Mnogi pri tem mislijo tako: «Naj slišijo, kako ocenjujemo položaj in kakšno mnenje smo si ustvarili o nasprotnikih». SS pa ne. Blažena osamljenost, bi rekli Angleži, ali po naše: bolj je, če se umazane cunje perejo na samem.

Zelo verjetno je, da se bo tudi občni zbor SS zaključil brez programatične resolucije ali dokumenta, v katerem bi bila strnjena osnovna stališča stranke, O Slovincih, o tržaškem gospodarstvu, o političnem položaju sploh. Nekakšno vodilo za člane, če so.

Pa naj si nihče ne misli, da je «Slovenska skupnost» v resnici filatelistični klub. Ne, ne: prava stranka je, celo grb ima in struje, kot se spodobi v dostojni družbi.

Za vse, kar sem napisal, sumim da bo tako.

Črt

V okviru prijateljskega srečanja med Šoštanjem ter med Gropado in Padričami bo v nedeljo, 15. t. m. ob 17. uri v Prosvetnem domu na Opčinah

KONCERT

mladinskega pevskega zbora ter okleta PD «Svoboda» iz Šoštanja in pevskega zbora «Slovan» iz Padrič.

Vljudno vabljeni!

Obisk poljskih gostov v Kulturnem domu

Člani poljske delegacije, ki so sodelovali na Mittelevropskem srečanju v Gorici, so v torek (2. oktobra) obiskali Kulturni dom v Trstu. Vodstvo Slovenskega gledališča je vzpostavilo neposredne stike z ravnateljem Teatra Studio iz Varšave Jozefom Szajnom, ki je pokazal izredno zanimanje za Slovensko gledališče v Trstu in predlagal izmenjavo obeg gledališč, tržaškega v Varšavi, in varsavskega v Trstu in v Gorici. Vodja poljske delegacije Jerzy Sokolowski, načelnik oddelka za gledališče na ministrstvu za kulturo in umetnost Poljske, je poudaril naklonjenost Poljske za tako izmenjavo, saj je prav gledališče tisto, ki mora služiti namenom zблиževanja med narodi.

Pismo iz Padrič

67 prebivalcev Padrič je poslalo tržaškemu županu pismo, v katerem ga prosijo, naj bi občinska uprava po zgledu drugih občin v tržaški pokrajini sprejela potrebne ukrepe za zagotovitev vsem šoloobveznim otrokom, dijakom in univerzitetnim študentom brezplačen prevoz v šolo ter poskrbela da bodo vsi šoloobvezni učenci prejeli šolske knjige brezplačno.

Prebivalci Padrič pravijo dalje v svojem pismu, da so ti ukrepi potrebni tudi spričo dejstva, da življenjski stroški naglo naraščajo in ker so dohodki delavskih družin ter manj premožnih slojev premajhni, da bi mogli kriti študijske potrebe svojih otrok.

Prispevki za DELO

V počastitev spomina pokojnega Rudija Wilhelma darujeta žena Marija in sin Vladimir 5.000 lir za «Delo».

V počastitev spomina Angele Ojo daruje N.N. 1.000 za «Delo».

Iskrena hvala.

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Uredništvo in uprava:
Trst — Ul. Capitolina 3
Dopisništvo v Gorici:
Ul. Locchi 2
Letna naročnina 1.000 lir
Poštni tekoči račun:
Trst 11/7000
Tisk: Tlp. Riva - Trst
Ulica Torrefianca, 12